

NORRMALMS STADSDELSFÖRVALTNING

Handläggare:
Ulrika Klemets
Telefon: 508 09 077
Monica Fredriksson
Telefon: 508 09 032

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR 1.1.-167/2010
SID 1 (31)

2010-03-26

Underlag för budget 2011 med inriktning 2012 och 2013

MBL-VERSION

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Christina Rapp Lundahl

stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden ska lämna ett underlag till kommunstyrelsen inför den centrala budgetberedningen. Underlaget ska beskriva bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I ärendet redovisar förvaltningen strategiska satsningar och prioriterade frågor under kommande tre år, t.ex. utveckling av det brottsförebyggande arbetet, anpassning av avtals- och verksamhetsuppföljningen, effektiviserad lokalanvändning samt utveckling av kommunikationen för att tydliggöra kvalitet och valfrihet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen i samarbete med övriga avdelningar. Ärendet behandlas i förvaltningsgruppen den 12 april.

Handikapprådet och pensionärsrådet informeras på sina respektive möten den 19 april.

Bakgrund

Enligt kommunallagen ska kommunens budget innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år. Budgetåret ska alltid utgöra periodens första år. Nämnderna ska lämna underlag till kommunstyrelsen. Långsiktigheten i stadens planering ska förstärkas genom att nämndernas analys av utvecklingen även för år två och tre ska ha större tyngd. Planeringen ska baseras på stadens Vision 2030. Underlaget ska beskriva bland annat trender, utvecklingstendenser, strukturella frågor och demografiska förändringar samt effekterna av dessa och eventuella åtgärder. I detta ingår att beakta lokalförsörjning, kompetensförsörjning, omstrukturerings- och investeringsbehov. Nämnden ska även i underlaget beakta den upphandling i konkurrens och personalövertagande på affärsmässiga grunder som sker inom stadens verksamheter. Tillsammans med underlagen ska nämnderna lämna lokalförsörjningsplan.

1. Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Sammanfattning av nämndens strategiska satsningar för att bidra till uppfyllelse av kommunfullmäktiges inriktningsmål under perioden 2011-2013:

1.1 Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

- Det brottsförebyggande arbetet ska utvecklas, bl.a. genom ökad samverkan mellan förvaltningen och andra berörda parter, för att öka tryggheten bland dem som bor och vistas på Norrmalm.
- Nämnden ska medverka till att skapa trygga, attraktiva, tillgängliga och levande bostadsområden med väl utbyggd samhällsservice, park/utemiljöer, företagande och goda kommunikationer

1.2 Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

- Modellerna för avtals- och verksamhetsuppföljning ska utvecklas och anpassas.
- Ledningssystemet för kvalitetsarbetet i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ska utvecklas för att säkra kvaliteten inom socialtjänst och äldreomsorg.
- Kommunikationen ska utvecklas och förbättras i syfte att tydliggöra kvalitet och valfrihet.
- Anhörigstödet ska öka.

1.3 Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

- Lokalt utvecklingsarbete ska bedrivas i de kommunalt drivna verksamheterna i syfte att skapa attraktiva verksamheter som är ekonomiskt och verksamhetsmässigt stabila.
- Lokalanvändningen ska effektiviseras.
- Personalresurserna ska användas effektivt.

2. Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos

Befolkningsutveckling för Norrmalm; *faktisk* befolkning 2009 samt *prognos* för 2010-2013

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013	Ökning/minskning 2009-2013 Antal
0-5	4919	4898	4876	4783	4654	-265
6-15	3887	3886	3954	4059	4183	+296
16-64	48283	48558	48583	48409	48153	-130
65-79	6211	6489	6806	7090	7394	+1183
80-	2431	2455	2398	2354	2286	-145
S:a	65731	66 286	66 617	66 695	66 670	+939

Källa: USK:s områdesdatasystem, "Prognos 2009" samt "Befolkning 2009"

Kommentar till befolkningsprognosen

Den faktiska befolkningen på Norrmalm per den 31 december 2009 var 102 personer fler än vad som prognostiserats i Prognos 2009. Detta är en märkbar förbättring i prognossäkerheten, jämfört med Prognos 2008, där det faktiska utfallet för 2008 var 824 personer fler än prognostiserat. USK har framförallt förbättrat prognossäkerheten för barn i förskoleålder.

Den grupp som beräknas öka mest under perioden är åldersgruppen 65-79 år, som beräknas öka med 1 183 personer fram till 2013, en ökning med 19 %. I denna grupp har dock endast ca 6 % någon form av äldreomsorgsinsats.

2.1 Förskoleverksamhet

Befolkningsprognos förskola

Faktisk befolkning 2009 samt prognos för 2010-2013

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013	Ökning/minskning 2009-2013 Antal
1-5	3664	3709	3725	3677	3576	-88

Källa: USK områdesdatasystem, "Prognos 2009" samt "Befolkning 2009"

Kommentar till befolkningsprognos förskola

Enligt den senaste befolkningsprognosen beräknas antalet barn i förskoleålder minska med 88 barn under perioden. Utifrån att 85 % av 1-5 åringarna idag har förskoleplats och att 55 procent av förskolebarnen på Norrmalm går i kommunalt driven verksamhet, ser prognosen för behovet av kommunala förskoleplatser ut enligt följande:

År	2009	2010	2011	2012	2013
Barn	1660	1733	1741	1719	1672
Differens		+ 73	+ 8	- 22	- 47

Verksamhetens utveckling

Omvärldsförändringar

Regeringen kommer under året att fatta beslut om en ny läroplan för förskolan och en ny skollag för förskola och skola. Detta kommer att innebära en reformering av förskolan genom att den blir en egen skolform och att förskolechefers och förskollärares ansvar för verksamheten tydliggörs.

Lokalförsörjning - utökning av förskoleplatser

USK:s prognoser förutspår att den stora ökningen av förskolebarn i stadsdelen når sin kulmen 2011 för att därefter minska med 150 barn till 2013. Förskolan Brunnsmästaren i Sabbatsbergsområdet kommer att öppnas under 2011. Därutöver planeras ingen utökning under planperioden. När nedgången av antalet förskolebarn börjar kommer förvaltningen i första hand att avveckla mindre förskolor i de områden där behovet är minst. Arbete pågår under planperioden för att säkra tillgången till förskolelokaler i Norra stationsområdet, med byggstart år 2014.

Prioriteringar

Arbetet med barns språkliga och matematiska utveckling förstärks utifrån förändringar i läroplanen. Uppföljning och utvärdering av verksamheten ska utvecklas med utgångspunkt från läroplan och stadens nya indikator för lärande och utveckling.

För att utveckla kvaliteten i verksamheten krävs fortsatta satsningar på kompetensutveckling av personal bl.a. genom det statliga förskolelyftet, stadens satsningar på vidareutbildningar av barnskötare och gemensam kompetensutveckling i stadsdelen.

Kommunikationen ska utvecklas för att öka föräldrarnas inflytande och tydliggöra kvalitet och valfrihet.

Valfrihet

Konkurrensutsättning sker genom brukarnas fria val och via förskolepengen. Det finns idag ca 40 enskilt drivna och 30 kommunala förskolor att välja inom stadsdelen. Ca 45 % av förskolebarnen i stadsdelen går i enskilt driven verksamhet. För att öka valmöjligheterna för föräldrar ska de kommunala förskolorna utveckla olika profiler under planperioden med t.ex. uteverksamhet, språkinriktning och rörelse.

Sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron inom förskolorna vid Norrmalm var vid årsskiftet 2009/2010 7,9 % vilket är en minskning med 0,4 % från föregående år, och med 1,5 % från 2007. Det är förskollärarnas sjukfrånvaro som minskar. Barnskötarnas sjukfrånvaro har istället ökat under 2009 och orsakerna till detta kommer att belysas särskilt framöver. Förvaltningen avser dessutom att fortsätta satsningar på att få ned den korta sjukfrånvaron under de närmaste åren, framförallt genom ett tätare samarbete med företagshälsovården vid upprepad korttidssjukfrånvaro samt tidigt in i sjukskrivningsperioden.

Kompetensförsörjning

Med sikte på Vision 2030 och utifrån att uppväxtvillkoren för barn på Norrmalm alltmer präglas av globalisering, mångfald och ett IT-baserat kunskapssamhälle, behöver förskoleverksamheten i större utsträckning rekrytera medarbetare med mångkulturell, flerspråkig och IT-pedagogisk kompetens.

Förvaltningen vill betona vikten av att den stadsövergripande satsningen på vidareutbildning av barnskötare till förskollärare fortsätter.

Ekonomisk utveckling

Den av kommunfullmäktige fastställda förskoleschablonen utgörs till 16 % av ersättning för lokalkostnader. Eftersom utvecklingen de senaste åren varit att lokalhyrorna stigit kraftigt vid nybyggnation av förskolelokaler prognostiserar förvaltningen att lokalkostnaderna inom en treårsperiod kommer att överstiga denna andel. För att möta denna utveckling ser förvaltningen kontinuerligt över möjligheten att effektivisera lokalanvändningen.

Förvaltningen har byggt ut verksamheten i alla enheter de senaste åren för att skapa förutsättningar för ett större handlingsutrymme med gemensamt resursutnyttjande av personal, kompetens, lokaler, IT-stöd, pedagogisk handledning etc.

2.2 Verksamhet för barn och unga**Verksamhetens utveckling**

En viktig del i att göra Norrmalm till en trygg, tillgänglig och attraktiv stadsdel är att förstärka det förebyggande arbetet med ungdomar för att ge dem bra fritidsverksamhet. För att nå detta krävs bl.a. att samverka med föräldrar, socialtjänst, polis, fritid och skola utvecklas.

I planeringen av stadsutvecklingen är det viktigt att ungdomars behov av mötesplatser och aktiviteter lyfts fram i stadsplaneringen. Ungdomarnas inflytande, idéer och kreativitet måste tas tillvara för att utveckla fritidsverksamheten.

Förvaltningen ska vidareutveckla olika former av föräldranätverk och föräldrastöd.

2.3 Kultur och föreningsverksamhet**Verksamhetsutveckling**

Stadsdelsnämnden ska i samverka med kulturnämnden, det fria kulturlivet och föreningar öka möjligheterna för barn och ungdomar till professionella kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande. För att uppnå detta kommer förvaltningen att utveckla samverka mellan olika aktörer som jobbar med ungdomsfrågor.

Samarbetet med Konsumentcentrum AB avseende konsumentvägledning fortsätter under perioden.

2.4 Äldreomsorg

Befolkningsprognos äldreomsorg

Faktisk befolkning 2009 samt prognos för 2010-2013

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013	Ökning/minskning 2009-2013 Antal
65-79	6211	6489	6806	7090	7394	+1183
80-	2431	2455	2398	2354	2286	-145

Källa: USK områdesdatasystem, "Prognos 2009" samt "Befolkning 2009"

Kommentar till befolkningsprognos äldreomsorg

Antalet invånare 80 år och äldre, d.v.s. de som bedöms ha störst behov av äldreomsorg, beräknas minska med 145 personer under planperioden. I dagsläget har 55 procent i åldersgruppen 80 år och äldre insatser i någon form från äldreomsorgen.

Antalet personer i åldern 65-79 år beräknas öka med 1 183 personer under samma period, en ökning med 19 %. I denna åldersgrupp har ca 6 procent någon form av äldreomsorgsinsats. När behov uppstår i denna åldersgrupp beror det ofta på sjukdom, och insatserna kan därför bli omfattande.

Stadsdelarna i innerstaden har tagit fram en gemensam äldreboendeplan för perioden 2011-2013 (se bilaga 2).

Verksamhetens utveckling

Behovet av hemtjänstinsatser förväntas öka för i första hand gruppen 80 år och äldre mot bakgrund av ett allt längre kvarboende i ordinärt boende. Vid behov av vård- och omsorgsboende är det i första hand boende med demensinriktning som efterfrågas. Det finns inga tecken på att behoven för gruppen 65-79 år kommer att öka under perioden.

Genom förändringar i ansökningar om bistånd ser förvaltningen en tendens till ett ökat behov av sociala kontakter och öppna sociala verksamheter. Antalet ansökningar om t.ex. kontaktperson har ökat och förvaltningen bedömer att denna utveckling kommer att hålla i sig.

Prioriteringar

Förvaltningen kommer att vidareutveckla metoderna och rutinerna för avtalsuppföljning för att säkra och öka kvaliteten i de olika verksamheterna.

Samverkan med utförare, ideella organisationer, landstinget och andra myndigheter ska utvecklas för att bättre tillgodose de äldres behov och för att effektivisera resursanvändningen.

För att öka tryggheten kommer det förebyggande arbetet gällande brott mot äldre att intensifieras. Det gäller både stölder och boendetrygghet.

Kvaliteten inom äldreomsorgen ska säkras genom att utveckla ledningssystemet för kvalitetsarbetet i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:11) till ett verktyg med väl uppdaterade rutiner kända av alla medarbetare. Arbetet med Lean ska förstärkas och samverkan med olika utbildningsinstitut kommer att intensifieras.

Förvaltningen kommer att satsa på ökat anhörigstöd under perioden.

Valfrihet

Kommunikationen ska utvecklas för att tydliggöra kvaliteten och underlätta valfriheten för de äldre. Bl.a. ska informationen om det utbud av insatser som äldreomsorgen erbjuder förbättras.

Stadens valfrihetssystem har förändrat förutsättningarna för boendeplaneringen. Stadsdelsnämnden kan inte längre enbart se till behoven inom det egna området utan en samverkan med övriga innerstadsdelar måste ske. Ett varierat utbud av bostäder behövs som tar hänsyn till de äldres individuella behov av omvårdnad, trygghet och social gemenskap.

Väderkvarnens vård- och omsorgsboende drivs i kommunal regi, övriga boenden har privata utförare eller drivs på entreprenad. Genomförda upphandlingar och införande av kundval inom hemtjänst har resulterat i att 68 % av brukarna har valt privata utförare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom äldreomsorgen var vid årsskiftet 2009/2010 9,3 %. Det är en minskning med 0,9 % från föregående år och 3,2 % från året dessförinnan. För att sjukfrånvaron ska fortsätta att minska under kommande år avser förvaltningen fortsätta satsningarna på sedan länge långtidssjukskrivna medarbetare. Parallellt med det arbetet är det av stor vikt att tillse att inte friska medarbetare drabbas av ohälsa. Medelåldern inom förvaltningens äldreomsorgsverksamheter är relativt

hög och arbetsmiljö- och friskvårdsinsatser måste anpassas utefter detta. Eftersom arbetet i stor utsträckning är fysiskt krävande är det angeläget att arbeta med ergonomiska förbättringar i hög utsträckning. Vid arbetsplatserna bör det också föras dialog om hälsa och om livsstilsfaktorers påverkan.

Kompetensförsörjning

Ledning och styrning är en viktig strategisk fråga som behöver utvecklas inom äldreomsorgen. Förvaltningen har påbörjat ett utvecklingsarbete som syftar till att stärka enheternas ledningsorganisationer. Satsningen ska förstärkas genom att stadsdelens chefer och nyckelpersoner kommer att delta i stadens ledarutbildningar, som också kommer att erbjudas entreprenörerna och de privata verksamheterna.

Till följd av verksamhetsövergångar har den kommunala äldreomsorgen haft en viss personalomsättning men totalt sett är medarbetargruppen stabil. Förvaltningen behöver dock planera för förestående pensionsavgångar.

En förutsättning för god kvalitet inom äldreomsorgen är engagerade medarbetare. För att erbjuda personalen utveckling i sitt arbete kommer även fortsättningsvis breda utbildningssatsningar att erbjudas inom områdena dokumentation, demens, läkemedel och måltidens betydelse. Dessa finansieras dels inom staden och dels genom statliga stimulansmedel.

Ekonomisk utveckling

En konsekvens av stadens valfrihetssystem är att det är svårt att förutse den enskildes val av vård- och omsorgsboende och att planera omfattningen inom respektive stadsdelsområde. Detta gäller särskilt stora investeringar i de nya stadsutvecklingsområdena, exempelvis Norra stationsområdet.

En annan osäkerhetsfaktor är hur LOV, lagen om valfrihet, kommer att påverka äldreboendeplaneringen. Det kan finnas en risk för överetablering. Stadsdelarna i innerstaden har tagit fram en gemensam äldreboendeplan som bifogas budgetunderlaget (se bilaga 2).

2.5 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Verksamhetens utveckling

Verksamhetsområdet genomgår stora förändringar i och med utvecklingen av valfriheten, att nya aktörer kommer in på området och förändrade behov inom målgruppen. Kostnadsökningen inom området är påtaglig. Verksamhetsområdet bedöms, trots åtgärder, behöva fortsatt budgetomfördelning från andra verksamhetsområden under överskådlig tid.

Prioriteringar

Förvaltningen ser ett tydligt behov av fler boendialternativ för personer med omfattande vårdbehov. Bland annat behövs boende för personer under 65 år med demenssjukdom. Förvaltningen anser att detta är ett ansvar som bör tas av staden gemensamt, då stadsdelsnämnderna av ekonomiska skäl inte kan ta på sig att driva dessa typer av boendeformer utan någon form av ekonomisk garanti från staden.

Insatser i form av daglig verksamhet och sysselsättning för personer med neuropsykiatriska diagnoser behöver utökas. Staden bör gemensamt uppmuntra fler fristående aktörer att starta ny verksamhet inom dessa områden.

Kvaliteten inom socialtjänsten ska säkras genom att utveckla ledningssystemet för kvalitetsarbetet i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:11) till ett verktyg med väl uppdaterade rutiner kända av alla medarbetare.

Valfrihet

Valfrihetssystemet (LOV) innebär en framtida rörlighet mellan stadsdelarna. Det är positivt att det nu centralt tas fram en översikt av stadens samlade behov av boenden och en plan för hur behov och önskemål ska kunna tillgodoses.

Förvaltningen ser ett behov av att staden tar fram en gemensam metod för kvalitetsuppföljning, både av entreprenader och verksamheter i egen regi, som följer stadens ILS-system.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom verksamhetsområdet var vid årsskiftet 2009/2010 7,23 %, vilket är en sänkning med 1,8 % från föregående år och med 2,4 % jämfört med året dessförinnan. Det är framförallt långtidssjukfrånvaron som har gått ned. Fortsatta satsningar framöver består av ytterligare minskning av långtids-sjukfrånvaron men även ett stort fokus på att behålla friska medarbetare i arbete. Vid arbetsplatserna bör det också föras dialog om hälsa och om livsstilsfaktorer som påverkan.

Kompetensförsörjning

I och med verksamhetsövergångarna kommer stadsdelens anställda främst att bestå av personliga assistenter och ett litet antal vårdare. För dessa erbjuds fortbildning, företrädesvis via Carpeprojektet och ambitionen är att ha ett nära ledarskap där man ser medarbetaren och tillvaratar deras resurser. Dagens krav på myndighetsutövningen kräver biståndshandläggare med god kunskap i juridisk argumentation och erfarenhet från verksamhetsområdet, vilket det i dagsläget råder brist på.

Ekonomisk utveckling

Stadsdelen har ökande kostnader för personer med neuropsykiatriska funktionshinder. Under 2010 kommer två privata utförare att starta varsitt gruppboende i stadsdelen. Boendena riktar sig till målgrupperna Asperger/autism samt till hjärnskadade. De personer som flyttar in från andra delar av Stockholms stad kommer att räknas som Norrmalmsbor. Utförarna har inte anslutit sig till det nya valfrihetssystemet, vilket riskerar att medföra ökade kostnader för förvaltningen från 2011 och framåt.

Ett valfrihetssystem har införts inom LSS under 2009. Systemet kan på sikt innebära en viss minskning av förvaltningens kostnader. Hittills har utbudet av verksamhet dock inte motsvarat behovet och bristen på konkurrens har drivit upp kostnaderna.

LSS-pengen täcker inte resekostnaderna till och från daglig verksamhet. Dessa kostnader är redan idag omfattande och kan förväntas öka i och med valfrihetssystemet.

Förvaltningen befarar ökade kostnader för personlig assistans enligt LSS med anledning av Försäkringskassans striktare tolkning av lagen om assistansersättning (LASS).

Det har sedan länge funnits behov av reglering av priserna för korttidstillsyn för barn över 12 år inom staden. Idag styr skolorna prissättningen av denna verksamhet varför prisnivåerna ser olika ut över staden. Priserna är inte heller kopplade till graden av funktionsnedsättning och kvaliteten i verksamheten.

Personer under 65 år med omfattande omsorgs- och omvårdnadsbehov nekas ofta rehabilitering inom landstinget, vilket leder till att behovet av kommunala stödinsatser i hemmet ökar och därmed ökar kostnaderna för stadsdelen.

2.6 Individ och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri**Verksamhetens utveckling**

Antalet ungdomar som har placerats på HVB-hem har blivit färre de senaste åren. Om denna utveckling kommer att hålla i sig är svårbedömt, då det ofta är tillfälligheter som avgör om det är få eller flera ungdomar som är i behov av denna insats.

Forskning visar att föräldrastödsprogram ger goda effekter som kan motverka t.ex. kriminalitet under ungdomsåren. Föräldrar i stadsdelen erbjuds möjligheten att delta i föräldrastödsprogrammet KOMET vilket används i stor utsträckning och är mycket uppskattat. Gruppverksamheter som vänder sig till barn som är utsatta på

olika sätt är också viktigt att kunna erbjuda men alla dessa verksamheter är inte möjliga för varje enskild stadsdel att bedriva. Det vore därför önskvärt att denna typ av verksamhet samordnades i staden.

Missbruksutredningen, vars slutbetänkande ska överlämnas till regeringen i november 2010, och som bland annat behandlar kommunernas och landstingens framtida ansvar för missbruks- och beroendevården och ansvarsfördelningen mellan de båda huvudmännen, bedöms kunna få långtgående konsekvenser.

Under 2010 upprättar förvaltningen en plan för införandet av en evidensbaserad praktik både inom IoF och funktionsnedsättning och förvaltningen ser ett behov av en stadsövergripande dialog för att stärka utvecklingen.

Prioriteringar

Ett prioriterat åtagande är att förhindra vräkningar. Arbetet kräver god kontakt med kronofogden, hyresvärdar och bostadsförmedlingen samt möjlighet att ingripa snabbt och med mycket kort varsel.

Ett fortsatt arbete kommer att ske för att stärka samarbetet med andra aktörer inom barn och ungdomsområdet så att barn och ungdomar som är i behov av insatser upptäcks så tidigt som möjligt.

För personer med missbruk finns sedan många år en nära samverkan och samlokalisering med en av landstingets öppna beroendemottagningar, Norra Mottagningen. Förvaltningen avser att fortsätta och förstärka denna samverkan.

Samverkan mellan landsting, kommun och övriga kring yngre personer med neuropsykiatriska funktionshinder ska utvecklas och det gemensamma rehabiliteringuppdraget behöver förtydligas.

Behovet av sysselsättning för yngre personer med funktionsnedsättningar har ökat. Ett aktivt samarbete med arbetsförmedling, försäkringskassa samt landstingspsykiatri behövs för att inte allt fler permanent ska ställas utanför arbetsmarknaden. Norrmalm deltar i den ansökan om EFS-medel som avser den anpassade arbetsförmedlingen (Alfa) för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Kvaliteten inom socialtjänsten ska säkras genom att utveckla ledningssystemet för kvalitetsarbetet i enlighet med socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2006:11) till ett verktyg med väl uppdaterade rutiner kända av alla medarbetare.

Valfrihet

Sociala arbetskooperativ kan ses som en möjlighet att vidga arbetsmarknaden för socialpsykiatriens målgrupp. Norrmalms kooperativ KOS är beroende av finansiering från stadsdelen i form av personal och lokaler. KOS ingår också som en sysselsättningsverksamhet i valfrihetssystemet och det tillhörande ersättningssystemet. Att beviljas sysselsättning inom valfriheten kräver biståndsbedömning vilket i sig blir en motsättning till det sociala arbetskooperativets arbetssätt som bygger på medbestämmande och deltagande utifrån önskemål och förutsättningar, empowerment. Man bör i staden centralt se över möjligheter och förutsättningar för sociala arbetskooperativ att bli mer självständiga.

Införandet av valfrihetssystemet inom socialpsykiatrien ställer större krav på verksamhetsuppföljning då antalet utförare kommer att öka i samband med LOV-avtal framöver. Utförarna måste uppvisa resultat och att deras verksamhet håller en bra kvalitet. Beställarsidan behöver hitta fungerande system för kvalitetsuppföljning på individ- och generell nivå som också följer stadens ILS-system.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron inom verksamheterna är låg. Vid årsskiftet 2009/2010 var sjukfrånvaron 2,9 %, vilket är en sänkning jämfört med de två föregående åren då sjukfrånvaron låg på 3,8 respektive 4,0 %. För att friska medarbetare ska fortsätta vara friska kommer arbetet med hälsofrågor att fortsätta framöver. Det innebär fokus på hälsofrämjande åtgärder i form av friskvårdssatsningar och bibehållande av ett trivsamt arbetsklimat i kombination med tidigt agerande vid eventuella sjukskrivningar.

Kompetensförsörjning

Tillgången på utbildade socionomer är i dagsläget god. För nyutbildade krävs dock mycket stöd och internutbildning i dokumentation och bedömningsinstrument m.m. innan de kan arbeta mer självständigt. En utbildning i beställarkompetens kommer att anordnas under perioden.

Ekonomisk utveckling

Förvaltningen ser tecken på en generellt försämrad fysisk hälsa hos personer med missbruksproblem, även i yngre åldrar, vilket ställer högre krav på omvårdnad och medför ökade boende- och behandlingskostnader

Ökade krav på vad socialtjänsten bör och/eller ska erbjuda våldsutsatta kvinnor och barn leder sannolikt till ökade kostnader. Det kan handla om

personalkostnader för att ge gruppen råd och stöd men även kostnader för köpta insatser när det gäller främst skyddat boende då det bedöms nödvändigt.

Överenskommelsen mellan Stockholms stad och landstinget om samverkan kring personer med psykiska funktionshinder och/eller beroendeproblematik har sagts upp av landstinget. Detta leder till ökade kostnader för staden. Förvaltningens förhoppning är att en ny samverkansöverenskommelse, där ansvar och kostnadsfördelning klargörs, snart ska komma till stånd.

Vårdformen öppen psykiatrisk tvångsvård ställer större krav på samarbete mellan kommun och landsting, bl.a. är en samordnad vårdplan kring klienten en förutsättning för arbetet. Kommunens ansvar omfattar boende, sysselsättning och boendestöd. Lagstiftningen innebär att landstinget kan ställa krav på kommunen angående boende vilket medför att förvaltningen befärar att kostnaderna för boende kommer att öka. Förvaltningen önskar att också konsekvenser av dessa förändringar tas med i ett kommande samverkansavtal med landstinget.

Det fortsatta utvecklingsarbetet inom missbruksområdet blir allt mer beroende av att medel utanför budget beviljas, exempelvis i form av projektmedel. För att bibehålla en god kvalitet har även den ordinarie verksamheten blivit alltmer beroende av medel utanför budget.

2.7 Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetens utveckling

I enlighet med Vision 2030 ska parkerna utvecklas till en gemensam resurs för allt fler parkbesökare. Stadsdelsnämnden har under de senaste åren genom underhållsinsatser och investeringar tagit igen mycket av parkernas eftersatta underhåll, som varit det stora problemet för stadsdelen.

När Stockholm växer ökar användandet av de befintliga parkerna. Även om det finns små möjligheter till att öka parkarealen, måste sådana sökas. Stockholms översiktsplan beskriver att genom att höja kvaliteten på parkerna ska de tåla ett högre besöksstryck. Om kvaliteten ska höjas måste resurser för detta avsättas. Vegetationsperioden, den tid som gräs, buskar och träd växer till, är kort på våra breddgrader. Detta i kombination med att fler ska använda parkerna året om påverkar möjligheterna att behålla en hög kvalitet.

Prioriteringar

Parkplanen visar tydligt behovet av ett fortsatt förbättrat underhåll av gräsytor och vegetation. Träd och buskar är i stort behov av förnygringsbeskärning för att inte helt mista sin funktion som ett vackert inslag i parken och på många ställen behövs nyplantering. Underhållet är också en fråga om trygghet för parkens besökare.

Stockholm är en stad med mycket varierad topografi vilket innebär att det finns många trappor och murar som förbinder och avgränsar parken. Dessa anläggningar från 1940- och 50-talen byggdes i granit och har givit staden en speciell karaktär, men de är nu i stort behov av reparation.

Kompetensförsörjning

En framtid med förändrad användning av parker och friområden och ett förändrat klimat, ska mötas med kompetensutveckling om nya kvaliteter i parken inom drift och anläggning och nya material i utrustning och växter.

Ekonomisk utveckling

Innerstadens parker är inte anlagda som aktivitetsparker. Ökat besöksstryck och behov av höjd kvalitet innebär ökat underhålls- och investeringsbehov. Dagens entreprenader går ut i slutet av planeringsperioden och övervägande måste göras om förlängning eller ny upphandling.

Arbetsplatserna i City ökar liksom turisterna och evenemangen, vilket leder till ett ökat tryck på parkerna. Tendensen är att allt fler nyetablerade förskolor och skolor saknar egen gård för utelek och är hänvisade till parkerna som därigenom får ett ökat slitage. Parkerna används också alltmer till picknick, lunchställe, firmafester, uteserveringar etc. vilket också märks på behovet av ökad städfrekvens.

Stadsdelsförvaltningen kommer senast under juni att se över ytor som finns med i parkarealredovisningen och kontakta trafikkontoret för uppdatering i databasen PARK. Förvaltningen kommer då också att ta upp stadsövergripande aktiviteter som t.ex. bad, evenemang och karaktär på parkutformningen, som påverkar användningen av den tilldelade resursen. Myndighetskrav gällande kvalitetskrav för vattenförekomster medför högre okompenserade kostnader för stadsdelsnämndens verksamhetsutövning och drift av strandbad och plaskdammar.

2.8 Flyktingmottagande

Stadsdelen får ta emot fler och fler ensamkommande flyktingbarn och ansvarar för dem tills Migrationsverket har beslutat om vilken kommun som ska ta emot barnet. Stadsdelen ersätts av Migrationsverket för själva vårdkostnaden men ingen ersättning utgår för den arbetstid som används för att handlägga dessa ärenden.

2.9 Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd, arbetsmarknadsåtgärder och flyktingmottagande

Verksamhetens utveckling

Arbetslösheten i staden förväntas stiga under den kommande treårsperioden. Antalet personer som söker ekonomiskt bistånd p.g.a. arbetslöshet kommer troligen därför att öka.

Förvärvsintensiteten i yrkesverksamma åldrar 20-64 år för boende inom stadsdelsområdet är högre än stadens genomsnitt. Andelen arbetslösa, även bland ungdomar, är betydligt färre än genomsnittet i staden liksom den andel av befolkningen som behöver ansöka om försörjningsstöd. Dock kan man i dagsläget märka en viss ökning av antalet personer med psykosocial problematik, vilket i hög grad påverkar bidragstidens längd.

Antalet personer/ärenden som är i behov av ”tak över huvudet-garantin” (TÖG) kan komma att öka. Bland dem som beviljas TÖG finns även personer med egna inkomster. Möjligheten att återfå beviljat bistånd är ytterst liten, varför ett för staden mer fungerande system för hantering av TÖG bör tas fram.

Prioriteringar

Under de kommande åren kommer även fortsättningsvis ungdomar mellan 18-25 år att prioriteras.

Ekonomisk utveckling

På senare tid har riktlinjerna avseende bidrag och ersättningar från Försäkringskassan stramats åt. Om utvecklingen fortgår kan det komma att påverka antalet personer som får ekonomiskt bistånd och även bidragstidens längd.

Kostnader för sanering/storstädningar av lägenheter, hyresskulder och elskulder förväntas öka något. Boendekostnader för vandrarhem, hotell o.dyl. förväntas också öka då bostadsmarknaden ställer krav på fast inkomst. Vidare kommer troligen tillgången på lämpliga boenden till personer i behov av ekonomiskt bistånd även i fortsättningen att vara mycket liten.

2.10 Arbetsmarknadsåtgärder

Personer som står till arbetsmarknadens förfogande kommer även i fortsättningen att remitteras till Jobbtorget. Förvärvsintensiteten i yrkesverksamma åldrar 20-64 år för boende inom stadsdelsområdet är högre än stadens genomsnitt. Andelen arbetslösa, även bland ungdomar, är betydligt färre än genomsnittet i staden, liksom den andel av befolkningen som behöver ansöka om försörjningsstöd. Dock kan man i dagsläget märka en viss ökning av antalet personer med psykosocial problematik, vilket i hög grad påverkar bidragstidens längd.

Enligt stadens planering ska Jobbtorgen utvidgas till att också ge insatser för psykiskt och fysiskt funktionsnedsatta, vilka även behöver stöd i andra former än enbart ekonomiskt bistånd för komma in på arbetsmarknaden och nå en egen försörjning. Förvaltningen vill påtala behovet av att detta förverkligas. Om inte, kommer det att krävas extra resurser till stadsdelen.

3. Sammanfattande ekonomisk analys

3.1 Drift

Budgetramarna för Norrmalms stadsdelsnämnd fastställs av kommunfullmäktige och förvaltningens underlag till budget 2011-2013 ska rymmas inom de fastställda ramarna för perioden. Se bilaga 1. Budgetramen för Norrmalms stadsdelsnämnd minskar med 9,9 mnkr från 853,4 mnkr 2010 till 843,5 mnkr 2013. Den största minskningen prognostiseras inom äldreomsorgen med 6,7 mnkr och beror på att antalet personer över 80 år beräknas minska. Övergångsreglerna för resursfördelningssystemet inom stadsmiljö upphör fr.o.m. 2011 vilket gör att anslaget minskar med 1,6 mnkr fr.o.m. 2011. För 2009 redovisades ett överskott för hela nämndens driftverksamhet om 3,1 mnkr efter resultatöverföringar. Ett fortsatt fokus på effektivisering och kostnadskontroll gäller för samtliga verksamheter inom stadsdelsnämnden den kommande planperioden. Särskilt gäller detta inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning där nämndens kostnader överstiger fullmäktiges tilldelning.

I början av 2011 beräknas ca 900 medarbetare arbeta inom förvaltningen och personalkostnaderna kommer att motsvara ca 36 % av de totala kostnaderna. För hela planperioden 2011 till 2013 beräknas lönekostnaderna öka med ca 9 mnkr vid en genomsnittlig löneökning på 2,6 % per år. Ökade kostnader för lokaler, varor och tjänster samt de indexreglerade entreprenadavtalen inom vård- och omsorgsområdet motsvarar ca 55 mnkr för planperioden. I den mån kompensation för pris- och löneökningar inte utgår till nämnderna kommer effektiviseringar motsvarande pris- och löneökningarna att genomföras.

Energieffektiviseringar

I syfte att hitta energieffektiviseringsåtgärder kommer förvaltningen under 2010 att påbörja en inventering av samtliga inhyrda lokaler. Utifrån inventeringen kommer potentialen för energieffektiviseringar samt investeringskostnaderna för att uppnå effektiviseringarna att kunna beräknas. Inventeringen kommer bl.a. att omfatta belysning, vitvaror och kylda soprum. På sikt ska även fastighetsägarna involveras i arbetet med energieffektiviseringarna.

3.2 Investeringar

I flerårsbudgeten ska stadsdelsnämnden besluta om investeringar som nämnden anser är prioriterade för planperioden. Investeringsönskemålen redovisas också i bilaga 3. För kommande tre år är Bellevueparken det prioriterade investeringsprojektet. Parken ska göras mer attraktiv för besökare och boende i framtidens Stockholm och lyftas fram som en viktig del av Nationalparken och parklandskapet kring Brunnsviken. Vidare ska den historiska inriktningen mot Pipers engelska landskapspark samt de ekologiska värdena i parken stärkas. Samfinansiering föreslås ske mellan Norrmalms stadsdelsnämnd, trafik- och renhållningsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden och fastighetsnämnden samt genom extern finansiering.

För medel fördelade genom fördelningsnyckeln rustas småparker inom stadsdelsområdet.

Driftkostnadskonsekvenser av investeringar

Investeringar i befintliga parker ska leda till att parkens funktion anpassas till dagens förutsättningar, en mer rationell skötsel och att driftkostnaderna hålls nere, t.ex. genom att nytt mer hållbart och miljövänligt material används samt att svårskötta delar förändras. Parkskötseln de första åren sker som garantiskötsel, därefter får stadsdelsnämnden ansvaret.

Kapitalkostnader

De närmaste 10 åren förväntas kapitalkostnaderna för parkinvesteringar öka från 4,3 mnkr 2010 till 8,8 mnkr 2020. Ökningen bygger på beräkningar för befintliga men ej avskrivna anläggningstillgångar, pågående och beslutade projekt samt antaganden om en bibehållen investeringsnivå enligt parkplanen för resterande år t.o.m. 2020. Se bilaga 1. Förvaltningen förutsätter att kompensation för detta fastställs av kommunfullmäktige i budget, så att denna kostnadsökning inte belastar drift av övriga verksamheter.

5. Lokalförsörjningsplan

Förskoleverksamhet

Stadsdelsförvaltningen har under de senaste åren arbetat med att etablera nya förskolelokaler för att uppfylla barnomsorgsgarantin. Antalet barn i den kommunala förskoleverksamheten har ökat från 1 172 barn år 2003 till ca 1740 barn per den 31 mars 2010. Förvaltningen uppskattar att det under samma period har tillkommit ca 450 platser inom enskilt drivna förskolor.

Förvaltningen har under det senaste året samverkat med exploaterings- och stadsbyggnadskontoret för att säkra behovet av förskoleplatser i Norra

stationsområdet. Eftersom många av de planerade kvarteren har begränsade innergårdar behöver förskolornas placering utredas vidare för att skapa ändamålsenliga utemiljöer. Därutöver måste parkområdet i Norra stationsområdet inrättas så att förskolorna kan använda dem i den dagliga verksamheten. Byggstarten för de första förskolorna i området har skjutits fram från 2012 till 2014.

2. Kommentarer om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

I Prognos 2009 förutsades 3 635 barn i åldrarna 1-5 år på Norrmalm under 2009. De faktiska siffrorna, per den 31 december 2009, var 3 664 barn, d.v.s. 29 barn fler än prognostiserat. Skillnaden mellan den prognos för år 2009 som angavs i Prognos 2008, och verkligt utfall för 2009, var emellertid 320 barn, vilket motsvarar hela 20 avdelningar/grupper. Trots detta hölls barnomsorgsgarantin 2009. Då behovet av barnomsorg är svårt att förutse krävs att förvaltningen arbetar med en flexibilitet i lokalplaneringen och med flera olika scenarier. En för hög kapacitet med förskoleplatser innebär onödigt dyra lokalkostnader medan en planering som strikt följer befolkningsprognoser kan innebära att stadsdelen inte kan säkra barnomsorgsgarantin. Förvaltningens strategi är därför att satsa på större förskolor, där det i perioder går att minska eller utöka verksamheten beroende på antalet förskolebarn i stadsdelen.

Prognosen för de närmaste åren är att antalet barn i förskolåldern (1-5 år) beräknas minska med 88, från 3 664 barn (31 december 2009) till 3 576 barn år 2013.

Faktisk befolkning 2009 och prognos för åren 2010-2013

Ålder	2009	2010	2011	2012	2013	Ökning/minskning 2009-2013 Antal
1-5	3664	3709	3725	3677	3576	-88

Källa: USK områdesdatasystem, Prognos 2009 samt befolkning 2009

Utifrån att 85 % av 1-5 åringarna idag har förskoleplats och att 55 procent av förskolebarnen på Norrmalm går i kommunalt driven verksamhet, ser prognosen för behovet av kommunala förskoleplatser ut enligt följande:

År	2009	2010	2011	2012	2013
Barn	1660	1733	1741	1719	1672
Differens		+ 73	+ 8	- 22	- 47

3. Kapacitet

2009 genomförde stadsdelsförvaltningen en omfattande lokaleffektivisering med verksamhetsanpassningar och renoveringar, vilket innebar att ca 120 fler barn kunde skrivas in i befintliga lokaler.

I januari 2010 startade den nya förskolan Medevi Brunn i Sabbatsbergsområdet med en kapacitet på ca 40 platser. I mars utökas förskolan Klara på Regeringsgatan 79-81 med ytterligare ett våningsplan med ca 55 platser.

2011 öppnas förskolan Brunnsmästaren invid Vasaparken med kapacitet för ca 65 barn. Under planperioden byggs också förskolan Birger Jarl på Roslagsgatan om och utökas från 40 till 90 platser.

Förvaltningen räknar med att dessa utökningar kommer att täcka behovet av förskoleplatser under planperioden. När behovet av förskoleplatser minskar kommer förvaltningen i första hand att avveckla de mindre förskolorna med 2-3 avdelningar/grupper.

Stadsdelsförvaltningen samarbetar med utbildningsförvaltningen för att använda förskole- och skollokaler flexibelt i planeringen av Norra stationsområdet.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Förskolelokalerna ska stödja ett modernt pedagogiskt arbetssätt och vara kostnadseffektiva. Då behovet av förskoleplatser minskar inom ett par år finns det möjligheter att se över befintliga lokaler och avveckla de lokaler som inte uppfyller dessa krav.

Behovet av platser ökar i Sabbatsbergsområdet och i City, medan antalet barn minskar i Johannes- och Matteusområdet. Trots att behovet av förskoleplatser på sikt minskar i Matteusområdet, planerar förvaltningen att behålla nuvarande lokaler med tanke på dess närhet till det nya Norra stationsområdet.

På Västmannagatan 29 finns idag en lokal med förskoleverksamhet för ca 20 barn. Den lokalen kommer att lämnas över till utbildningsförvaltningen sommaren 2010, eftersom Lilla Adolf Fredriks skola behöver utöka antalet platser i förskoleklasserna.

5. Kostnadsutveckling

Det finns i praktiken få möjligheter att lösa det ökade lokalbehovet vid befolkningstoppar på ett flexibelt sätt med tillfälliga byggnader inom stadsdelen. Detta innebär att nämndens lokalkostnader även i fortsättningen kan förväntas hålla en förhållandevis hög nivå eftersom hyresavtalen löper på längre tid. Den beräknade bruttohyreskostnaden år 2010 är 34,7 mnkr. Indikatoren för lokalkostnadernas andel

av förskolans nettokostnader förväntas öka från ca 18 % år 2010 till ca 20 % år 2013 vid oförändrade nettokostnader.

Utveckling bruttohyreskostnad 2010-2013, mnkr exkl. moms

Beräknad hyreskostnad 2010 och preliminär uppskattning för 2011-2013

Verksamhet	2010	2011	2012	2013
Förskola	34,7	37	40,1	40,9

Den kapacitetsökning som har skett och fortfarande pågår i stadsdelen medför ökade hyreskostnader. Flera av de nytilkomna lokalerna ligger på över 2 200 kr/kvm. Av förskolornas 38 lokaler har 18 en hyra som överstiger 1 850 kr per kvm. Vilken också är gränsen för att erhålla bidrag från kommunstyrelsen för förskolor med hög hyra. Det finns anledning att generellt räkna med att hyresnivån i innerstaden fortsätter att stiga. Under år 2010 ligger sex hyresavtal för möjlig omförhandling, samtliga hos privata hyresvärdar. År 2011 ligger tio hyresavtal för möjlig omförhandling, varav fyra innehas av de kommunala bostadsbolagen. År 2012 ligger hela tretton stycken hyresavtal för möjlig omförhandling, sex av dessa innehas av de kommunala bostadsbolagen. År 2013 ligger 7 hyresavtal för möjlig omförhandling. Vid varje omförhandling av hyreskontrakt sker anpassning till marknadshyra.

På Norrmalm finns f.n. fyra förskolelokaler med självkostnadsavtal som kommer att bli aktuella för marknadsanpassning. Hyresnivåerna för dessa befaras stiga med ca 100 procent under åren 2010-2013 då bland annat Svenska bostäder förvarnat om marknadsanpassning av hyrorna.

I ett ökande antal lokaler svarar förvaltningen för underhållet av både lokaler och gårdsutrustning. Kostnaderna för dessa har beräknats utifrån en schablon.

6. Samverkan

Stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen samarbetar för en gemensam planering av förskolor och skola i Norra Stationsområdet i syfte att få flexibla lokaler som kan nyttjas till förskoleverksamhet, för att sedan växla till skolverksamhet då behoven inom stadsdelen ändras.

7. Beräknat bidrag för förskolor med hög hyra

Enligt stadens budget 2010 utgår bidrag med 50 procent av den del av hyran som överskrider takhyran på 1 850 kr/kvadratmeter. Enligt förvaltningens beräkningar motsvarar det ca 2,5 mnkr för Norrmalms stadsdelsnämnd. Bidraget kommer att begäras i tertialrapport 1 2010.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

1. Inledning

Förvaltningen arbetar systematiskt med planering och utbyggnad av gruppboendestäder för personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Gruppboendestäderna ska ligga i vanliga bostadshus och måste ingå i planeringen i ett tidigt skede för att uppfylla kraven på tillgänglighet. En svårighet i planeringen är att förvaltningen inte i projekteringsskedet vet vilka personer som kommer att flytta in, varför vissa ändringar ofta får göras i efterhand.

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förvaltningen ser ett tydligt behov av fler boendeanvändningar för personer med omfattande vårdbehov. Bland annat behövs ett boende för personer under 65 år med demenssjukdom. Att placera yngre personer i ett äldreboende är olämpligt, men det har ibland varit den enda möjligheten. Detta kräver dispens från tillståndsmyndigheten, som blivit mer restriktiva med dispenser, vilket försvårat placeringar ytterligare.

Valfrihetssystemet (LOV) innebär en framtida rörlighet mellan stadsdelarna. Det bör därför tas fram en översikt av stadens samlade behov av boenden och en plan för hur behov och önskemål ska kunna tillgodoses. Förvaltningen anser att detta är ett ansvar som bör ligga på central nivå i staden

3. Kapacitet

Förvaltningen har i princip ett fullt kapacitetsutnyttjande inom dessa lokaler. Trots en efterfrågan på gruppboenden är det emellertid inte alltid en självklarhet att fylla alla platser från start då ett nytt gruppboende öppnar. Detta beror bl.a. på att de boendes behov måste matchas för att få en effektiv verksamhet som går runt ekonomiskt. Detta underlättas när stadens centrala bedömningkansli fr.o.m. 2010 tar över förmedlingen av lägenheterna.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Förvaltningen har önskemål om två nya gruppboenden så snart som möjligt i Norra Stationsområdet. Gruppboendena ska omfatta fem lägenheter vardera och byggas samtidigt. Preliminär inflyttning för första etappen på Norra Station är i dagsläget satt till slutet av 2016.

Två gruppbestäder färdigställdes i januari 2010 på Medevigatan 5 i Sabbatsbergsområdet. Slutredovisning av kostnadsfördelning mellan Svenska Bostäder och stadsdelsförvaltningen görs under våren. Beviljade stimulansmedel från kommunstyrelsens ekonomiutskott begärs i samband med tertialrapport 1 2010.

Det neuropsykiatriska stödteamet flyttar till ny lokal på plan 0 i Klockhuset i samband med att den privata utföraren Stöd- och resursgruppen i Stockholm AB tar över driften av verksamheten 1 juni 2010.

Den administrativa lokalen på Eastmanvägen 29, Klockhuset plan 1, är uppsagd från 31 december 2010. Lokaluthyrningsverksamheten i Klockhuset avslutas fr.o.m. 1 april och lokalerna byggs om till kontor för Carema Orkidén som fr.om. 1 juni 2010 kommer att ta över driften av flertalet av Norrmalms gruppbestäder.

Den dagliga verksamheten i Sabbatsbergsbyn övergår till den privata utföraren AB Amygdalus. fr.o.m. 1 juni 2010. De kommer att ha sina lokaler på Katarinahuset.

Ledning och administration för utförarenheten funktionsnedsättning kommer att flytta till Väderkvarnen, där en del av nuvarande Malmens korttidsboendes lokaler omvandlas till kontorslokaler. Flytten sker i maj 2010.

Kommande behov av lokalförändringar

En gruppbestad med fyra lägenheter på Hagagatan, som enligt Socialstyrelsens föreskrifter inte uppfyller kraven på fullvärdiga bostäder då två av lägenheterna är något för små till ytan, planeras att ersättas med de nya lägenheterna i Norra stationsområdet. Förvaltningen arbetar dock med att hitta en betydligt snabbare lösning. Innan detta är klart kan inte denna gruppbestad upphandlas eftersom en privat utförare inte kan erhålla LSS-tillstånd för verksamheten.

Förvaltningen har också en fristående större lägenhet på Hagagatan, som inte heller uppfyller gällande krav och normer enligt LSS, då personalen inte har tillgång till egen avskild personallokal. Även detta boende är undantaget från upphandling, av samma skäl som ovan. Förvaltningen arbetar med att hitta en bestående lösning. Lägenheten är en skraddarsydd lösning för en persons individuella behov.

Driften av Norrmalms gruppbestäder, med undantag för ovan nämnda lägenheter på Hagagatan, går över till den privata utföraren Carema Orkidén fr.o.m. 1 juni 2010.

5. Kostnadsutveckling

Inom stadsdelen sker kontinuerlig nybyggnation. Detta i kombination med de omfattande krav som ställs på utformning av bostäder med särskild service medför ökade hyreskostnader både för hyresgäster och för staden. Hyresgästerna kan söka statliga bostadsbidrag för en del av hyreskostnaden men den överskjutande kostnaden belastar det kommunala bostadstillägget för handikappade, KBH, som stadsdelsnämnderna ansvarar för. Då utvecklingen går mot att lägesfaktorn får en större betydelse vid hyressättning innebär detta att innerstadsdelarna får jämförelsevis större kostnader för KBH som resursfördelningssystemet inte tar hänsyn till.

Övriga lokalhyror, som exempelvis gemensamhets- och personallokaler, belastar stadsdelens budget både för verksamhet i egen regi och på entreprenad. Hittills har förvaltningen, liksom övriga förvaltningar i staden, fått täckning för en del av kostnaderna för gemensamhetsytor i gruppboendestäder, genom ett hyrespåslag för den boende. Enligt ett beslut i Svea Hovrätt i januari 2010 har de hyresnivåer staden tagit ut i flertalet fall bedömts vara för höga. Detta innebär sannolikt att stadsdelarnas kostnader för gruppboenden kommer att öka ytterligare framöver.

Omstrukturering av lokaler inom Klockhuset i Sabbatsbergsbyn kommer att minska lokalkostnaderna för stadsdelen med 0,2 mnkr/år fr.o.m. 2011.

Utveckling bruttohyreskostnad 2010-2013, mnkr, exkl. moms

Beräknad hyreskostnad 2010 och preliminär uppskattning för 2011-2013.

Verksamhet	2010	2011	2012	2013
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	8,1	8,0	8,2	8,4

Total bruttokostnad för 2010 avseende lokaler och lägenheter för personer med funktionsnedsättning beräknas till 8,1 mnkr. Till detta kommer kostnad för kommunalt bostadstillägg. Uppskattad hyra baseras på en prognos om 2 % hyreshöjning per år.

Hyresintäkterna beräknas uppgå till 4,3 mnkr år 2010 och enligt en preliminär uppskattning till 4,4 mnkr år 2011, 4,5 mnkr år 2012 och 4,6 mnkr 2013.

Individ- och familjeomsorg

Socialpsykiatri

1. Inledning

Den del av individ- och familjeomsorgen som är upphandlad är öppenvårdsinsatserna inom barn- och ungdom. Socialpsykiatrins upphandling är framflyttad i avvaktan på att ersättningsnivån fastställs. I dagsläget finns inget behov av att utöka lokalytorna. Dessa ses kontinuerligt över för att uppnå en lokaleffektivisering.

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förvaltningen har inlett ett arbete med att minska ytorna inom socialpsykiatri och effektivisera lokalutnyttjandet för att hålla nere lokalkostnaderna.

Verksamhetsområdets lokaler består av myndighetens lokaler i förvaltningshuset, socialpsykiatrins utförrarlokaler i form av boende med särskild service, stödboende i kombination med boendestödets lokaler, sysselsättnings- och träfflokal, samt försöks- och träningslägenheter för hela verksamhetsområdet.

3. Kapacitet

Förvaltningen har ett fullt kapacitetsutnyttjande inom dessa lokaler.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Efter ombyggnationer av lokaler på andra våningen på Väderkvarnens vård- och omsorgsboende kommer en ny gruppbostad med 9 lägenheter för socialpsykiatri att starta i april 2010.

5. Kostnadsutveckling

Svenska bostäder marknadsanpassar sina hyresnivåer, vilket märks tydligt på Norrtullsgatan 12K. Där höjs hyran under en treårsperiod med 36 procent.

Försöks- och träningslägenheter

1. Inledning

Lägenheterna beviljas enligt socialtjänstlagen som en insats för personer i slutet av en rehabiliteringskedja.

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler.

Tillgången på försöks- och träningslägenheter begränsas av att allt fler hyresrätter ombildas till bostadsrätter vilket innebär att förvaltningen i vissa fall måste acceptera lägenheter utanför stadsdelsnämndsområdet.

3. Kapacitet

Behovet av försöks- och träningslägenheter tillgodoses löpande i dagsläget.

Utveckling bruttohyreskostnad 2010-2013, mnkr, exkl. momsBeräknad hyreskostnad 2010 och preliminär uppskattning för 2011-2013

Verksamhet	2010	2011	2012	2013
Individ- och familjeomsorg	1,8	2,1	2,2	2,2

Äldreomsorg

1. Inledning

Förvaltningen gör fortlöpande bedömningar av behovet av ny- och ombyggnation av vård- och omsorgsboenden inom stadsdelen. En konsekvens av stadens valfrihetssystem är att det är svårt att förutse den enskildes val av vård- och omsorgsboende och att planera omfattningen av vård- och omsorgsboende inom respektive stadsdelsområde. En annan osäkerhetsfaktor är hur LOV, lagen om valfrihet, kommer att påverka äldreboendeplaneringen. Förvaltningen anser att framtida vård- och omsorgsboenden bör vara flexibla och kunna få ett alternativt användande om behov och önskemål förändras hos befolkningen.

Innerstadsdelarna har tagit fram en gemensam äldreboendeplan för perioden 2011-2013 (se bilaga).

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Enligt USK:s befolkningsstatistik bedöms antalet invånare över 80 år att minska medan antalet personer i åldern 65-79 år kommer att öka de närmaste åren. Vid behov av vård- och omsorgsboende är det i första hand boende med demensinriktning som efterfrågas.

Förvaltningen deltar i planeringen av stadsutvecklingsområdet Norra Station. Det framtida behovet av ett äldreboende där är ännu inte helt utrett.

3. Kapacitet

Förvaltningen har i princip ett fullt kapacitetsutnyttjande inom äldreomsorgens lokaler, vilket framgår av sammanställningen i det lokaladministrativa programmet LOIS.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Omstrukturering kommer att genomföras inom äldreomsorgens lokaler under 2010, för att ytterligare effektivisera lokalutnyttjandet.

Den kommunala hemtjänsten på Norrmalm kommer att bedrivas i en gemensam lokal på Odengatan 106. Lokalen på Kungstensgatan 46 är uppsagd från 30 september 2010. Hemtjänsten kommer även att disponera två mindre lokaler till sin verksamhet.

För att höja kvaliteten och personalsamordningen på Väderkvarnens vård- och omsorgsboende samlas alla gruppboenden med demensinriktning på ett våningsplan under 2010. Kommunstyrelsens ekonomiutskott har beviljat stimulansbidrag om 1, 2 mnkr varav 0,9 mnkr för ombyggnation av lägenheter och 0,3 mnkr för tomgångshyror. De friställda lokalerna kommer att byggas om och användas för ny verksamhet inom socialpsykiatri.

Malmens korttidsboende på Väderkvarnen kommer att minska antalet korttidsplatser från 17 till 14. De friställda ytorna omdisponeras till kontor för facklig verksamhet och till utförarna för personlig assistans och ledsagar- och avlösarservice. Utförarnas nuvarande lokal i Klockhuset inom Sabbatsbergsbyn har sagts upp.

5. Kostnadsutveckling

Utveckling bruttohyreskostnad 2010-2013, mnkr, exkl. moms

Beräknad hyreskostnad 2010 och preliminär uppskattning för 2011-2013

Verksamhet	2010	2011	2012	2013
Äldreomsorg	43,2	42,3	43,1	44,0

Uppskattad hyra baseras på en prognos om 2 % hyreshöjning per år. Som en konsekvens av lokaleffektiviseringar under 2010 kommer äldreomsorgens lokalkostnader att minska med 0,9 mnkr fr.o.m. 2011. Hyresintäkterna beräknas uppgå till 25,7 mnkr år 2010. Enligt en preliminär uppskattning beräknas hyresintäkterna öka med 2 % årligen till 26, 2 mnkr år 2011, 26,7 mnkr år 2012 och 27,2 mnkr år 2013.

Administrativa lokaler

1. Inledning

Förvaltningskontoret är beläget på Tulegatan 13 i kvarteret Apotekaren 22, f.d. Elverket, och ägdes tidigare av Stockholms Stad.

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Samarbete med närliggande stadsdelar och den nya serviceförvaltningen har

medfört minskat behov av lokalyta. Kommande ändring av stadens IT-organisation, gör att fler anställda kommer att lämna stadsdelsförvaltningens lokal på Tulegatan 13.

3. Kapacitet

Förvaltningskontoret, som förutom administrativ personal, även har lokaler för biståndshandläggare och socialsekreterare inom individ- och familjeomsorg, äldreomsorg m.m., har en totalyta på 3 153 kvm. I lokalerna finns 124 medarbetare, vilket innebär en snittyta på 25 kvm per anställd. Lokalen är till en del kulturmärkt, vilket innebär att ombyggnader och genomgripande förändringar inte kan göras. Detta begränsar i vissa fall möjligheterna till lokaleffektivisering.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Från 1 februari i år har förvaltningen minskat lokalytorna med 147 kvm. Ytterligare förändringar i lokalbeståndet kan komma att ske som en konsekvens av minskade behov efter konkurrensutsättning av verksamheter.

5. Kostnadsutveckling

Fabege AB är fastighetsägare för fastigheten Tulegatan 13. Hyresavalet löper till 2012-12-31 med 9 månaders uppsägningstid.

Övriga lokaler

Fritidsverksamhet

1. Inledning

Parklekarna och öppna förskolan har upphandlats, vilket innebär att Vasaparkens och Observatorielundens parklekar samt den öppna förskolan i Vasaparken drivs av Unga Örnar, sedan 1 april 2009. Förvaltningen har ytterligare tre lokaler där det bedrivs fritidsgårdsverksamhet och korttidstillsyn för ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar samt öppen kvällsverksamhet för funktionshindrade ungdomar.

2. Kommentar om behov/efterfrågan samt bedömning av andra faktorer som förändrar behovet av lokaler

Enligt Prognos 2009 förväntas antalet 10-12 åringar i stadsdelen öka med 136 barn, från dagens 1050 barn, till 1186 barn år 2013. Prognosen för 13-15 åringar är att åldersgruppen kommer att minska med 105 barn och 16-18 åringarna förväntas minska med 80 personer under planperioden.

3. Kapacitet

Öppna förskolan och parklekarna i stadsdelen har idag väldigt många besökare

och det är svårt att utöka kapaciteten i dessa verksamheter. På fritidsgårdarna finns utrymme för fler besökare.

4. Förändringar i lokalbeståndet

Inga förändringar planeras under de närmaste åren.

5. Kostnadsutveckling

Då upphandlingen av fritidsverksamheten endast berör driften är lokalkostnaderna för verksamheten oförändrade.

6. Samverkan

Stadsdelsförvaltningen driver idag fritidsgårdsverksamhet i hotellfastigheten Skalmejblåsaren 8, Vanadisvägen 14A. Matteus skola hyr lokalen till sin verksamhet på dagtid, medan stadsdelsförvaltningen har kvälls- och helgverksamhet där för de yngre tonåringarna på Norrmalm.

Förvaltningen samarbetar idag bl.a. med Birkagårdens ungdomscafé och Teater Accents musikverksamhet för ungdomar, som båda får verksamhetsbidrag från förvaltningen.

Sammanfattande synpunkter

Förvaltningens samlade hyreskostnader förväntas stiga kraftigt då ett antal hyreskontrakt är aktuella för omförhandling och de kommunala bostadsbolagen marknadsanpassar hyrorna. Förvaltningen kommer noggrant att följa kostnadsutvecklingen.

Behovet av barnomsorg är svårt att förutse, vilket kräver att förvaltningen arbetar med en flexibilitet i lokalplaneringen och med flera olika scenarier. En för hög kapacitet med förskoleplatser innebär onödigt dyra lokalkostnader medan en planering som strikt följer befolkningsprognoser kan innebära att stadsdelen inte kan säkra barnomsorgsgarantin. Förvaltningens strategi är därför att satsa på större förskolor, där det i perioder går att dra ner eller utöka verksamheten beroende på antalet förskolebarn i stadsdelen.

En viktig del i lokalplaneringen är att bevaka att tillräckligt med lämpliga verksamhetslokaler byggs i nya stadsutvecklingsområden. En väl fungerande samverkan mellan berörda förvaltningar och bolag krävs. Förvaltningen har tagit initiativ till fördjupad samverkan i samband med planeringen av Norra stationsområdet, men samverkan behöver förbättras ytterligare.

En konsekvens av stadens valfrihetssystem är att det är svårt att förutse den enskildes val av vård- och omsorgsboende och att planera omfattningen av vård- och omsorgsboende inom respektive stadsdelsområde. En annan osäkerhetsfaktor är hur LOV, lagen om valfrihet, kommer att påverka äldreboendeplaneringen. Förvaltningen anser att framtida vård- och omsorgsboenden bör vara flexibla och kunna få ett alternativt användningsområde om behov och önskemål förändras hos befolkningen.

Förvaltningen kommer att fortsätta att prioritera arbetet med lokaleffektiviseringar de kommande åren. Förvaltningen undersöker alltid om tomställda lokaler antingen kan om disponeras till andra verksamheter eller avvecklas. Vidare har förvaltningen ett helhetstänkande avseende stora fastigheter och planerar för att kunna använda lokalerna inom dessa på ett flexibelt sätt och på så sätt uppnå besparingsmöjligheter.

Bilagor

- Bilaga 1. Blanketter
- Bilaga 2. Äldreboendeplanering för innerstaden 2011-2013